

การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2

Creative Leadership Study of Basic School Administrators under the Jurisdiction of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 2

จิณณ์กมล ภูมิพิพัฒน์เดชา¹ กรองทิพย์ นาควิเชตร² กฤษฎา วัฒนศักดิ์³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 317 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 และมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ผลการ เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
3. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The research purposes were 1) to study the creative leadership level of basic school administrators under the jurisdiction of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 2; and 2) to compare the creative leadership of basic school administrators under the jurisdiction of

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

² รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 2, classified by the position and school size. The sample was the 317 school administrators and teachers. The research instrument was the 5-levels estimate rating scale questionnaire, with reliability 0.98 and IOC between 0.06-1.00. The data analysis statistics were the percentage, mean, standard deviation, t-test, and one way Analysis of Variance.

The research findings were:

1. The school administrators under the jurisdiction of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 2 found the overall and each aspect of creative leadership were at high level.
2. The comparison of creative leadership of basic school administrators under the jurisdiction of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 2, classified by position found overall and each aspect did not different.
3. The comparison of creative leadership of basic school administrators under the jurisdiction of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 2, classified by school size found overall and each aspect did not different.

Keywords: creative leadership, basic school administrators

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) มีการระบอบอย่างต่อเนืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวโน้มที่จะเกิดการแพร่ระบาดในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการมีความตระหนักถึงสถานการณ์ดังกล่าวและคำนึงถึงความปลอดภัยและสุขภาพของนักเรียน นักศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา โดยตระหนักอยู่เสมอไม่ว่าสถานการณ์จะเลวร้ายและรุนแรงแค่ไหน การเรียนรู้ที่เข้าถึงและมีคุณภาพสำหรับเด็กไทยทุกคนเป็นเป้าหมายสูงสุด ตามแนวคิด “การเรียนรู้สู่อนาคต โรงเรียนอาจหยุดได้ แต่การเรียนรู้หยุดไม่ได้” สำหรับประเทศไทยเพื่อให้สามารถตอบโจทย์การเตรียมคนไทยเพื่อเป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนประเทศไทย และร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการปรับเปลี่ยนโลกและมนุษยชาติในโลกหลังโควิด เราอาจต้องตั้งต้นจากความเข้าใจคนไทยในโลกก่อนโควิด และคิดค้นแนวทางในการปรับเปลี่ยนคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโลกหลังโควิดต่อไป (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2563 : 62) โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นบุคคลในการชี้้นำการจัดการ เรียนรู้เรื่องภาวะความเป็นผู้นำไม่ได้หมายถึงแค่การเรียนรู้วิถีในการแข่งขันแบบ “เห็นแก่ตัว” เพื่อช่วงชิงอำนาจและได้แต่สู่การเป็นผู้นำ หากหมายถึงการเรียนรู้ที่จะพัฒนาบุคลิกนิสัย ความคิดอ่าน คุณค่า และพฤติกรรมอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการมีวินัยกับตนเอง เคารพตนเอง มีความภาคภูมิใจในตัวเอง รู้ว่าอะไรถูกอะไรผิด อะไรควรทำไม่ควรทำ รู้จักประเมินตัวเองว่ามีจุดเด่นจุดด้อยอะไร สามารถทำอะไรได้มากน้อยแค่ไหน กล้าตัดสินใจกล้ารับผิดชอบทำผิดแล้วรู้จักยอมรับผิด รู้จักการสรุปบทเรียนเพื่อแก้ไขปรับปรุงตนเองใหม่ได้ที่สำคัญผู้นำที่ดีต้องรู้จักการเป็นผู้ตามที่ดีด้วย โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นบุคคลในการชี้้นำการจัดการโรงเรียนใช้ภาวะผู้นำปรับเปลี่ยนกระบวนการในสถานการณ์วิกฤตอย่างเหมาะสมและยืดหยุ่นควบคู่กับการพัฒนาตนเองอย่างรอบด้าน เพื่อบริหารจัดการโรงเรียนกับกับการ

เปลี่ยนแปลง (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2563 : 76) ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นความสามารถปรับเปลี่ยนองค์กรให้มีคุณภาพบนพื้นฐาน ของความเชื่อที่ว่าใน สถานศึกษาหนึ่งอาจมีผู้นำได้หลายคนซึ่งแสดงบทบาทการใช้ภาวะผู้นำใน ลักษณะต่าง ๆ บทบาทภาวะผู้นำจึงมิได้ จำเพาะเจาะจงเฉพาะกับผู้บริหารสถานศึกษาเท่านั้น แต่หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาคือการสร้างโอกาสการเรียนรู้ ให้แก่ครูอาจารย์และบุคลากรต่างๆ เพื่อเป็นช่องทางให้คนเหล่านี้ได้พัฒนาตนเองเข้าสู่การเป็นผู้นำที่สร้างสรรค์ซึ่ง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ โรบินสัน (Robinson. 2007 : 120) ประกอบด้วย ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้าน การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์และด้านการ ทำงานเป็นทีม อีกทั้งยังมีมุมมองว่า ครูคือผู้นำโดยมีผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้นำของผู้นำ กล่าวคือ ผู้บริหาร สถานศึกษาไม่เพียงแต่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการส่งเสริมการเรียนรู้ของครูอาจารย์และ บุคลากรในสถานศึกษาอีกด้วย

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษา มีบทบาทและอิทธิพลต่อการ ดำเนินงานที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพสูงสุด มี ความรู้และทักษะที่แข็งแกร่งและเหมาะสมเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ระดับสูง และการดำรงชีวิตในอนาคต ซึ่ง กระบวนการศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลัก ในภาคการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนของประเทศได้ตระหนักถึง ความสำคัญในการมุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทยพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มี ทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม ภายใต้วิสัยทัศน์ที่ว่ามุ่งพัฒนา ผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ กำหนดนโยบายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 โดยยึดหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน และการสร้างความสามารถในการ แข่งขันของประเทศในอนาคตเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ(พ.ศ. 2561 – 2580) แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2565) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 และมุ่งสู่ Thailand 4.0 ดังนี้ นโยบายที่ 1 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของมนุษย์และของชาติ นโยบายที่ 2 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ นโยบายที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ นโยบายที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานและ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา นโยบายที่ 5 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม นโยบายที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน, 2562 : 25-26) ในทุกเขตพื้นที่การศึกษา

จากนโยบายด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อช่วยให้การบริหารงานสามารถดำเนินการได้อย่างมี ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด ด้วยเหตุนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 จึงได้จัดทำ แผนพัฒนาการศึกษาที่เกิดจากการบูรณาการการจัดการศึกษาทุกระดับให้เกิดความเชื่อมโยงสอดคล้องกับนโยบายของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ คือ ส่งเสริม สนับสนุนการบูรณาการ หลักสูตรการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของหน่วยงานทางการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาผู้บริหาร คณาจารย์ ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ตาม มาตรฐานวิชาชีพ ส่งเสริม สนับสนุน การบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล และ สร้างโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษา

อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 , 2560 : 33)

จากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญ ต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ประกอบด้วย ด้านการมีวิสัยทัศน์ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การมีความยืดหยุ่น และปรับตัว การมีความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานเป็นทีม เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็น ข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัญหาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 มีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1,775 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 2 ปีการศึกษา 2563 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607-610) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่งกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 317 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 45 คน ครูผู้สอน จำนวน 95 คน ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 31 คน ครูผู้สอน จำนวน 89 คน และผู้บริหารสถานศึกษา ขนาดใหญ่ จำนวน 15 คน ครูผู้สอน จำนวน 42 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมีจำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่งและ ขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับศึกษานครราชสีมา เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูซึ่งกำหนดคะแนนแบ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert, 1993 : 247)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนโดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการ
2. สร้างแบบสอบถามตามที่ได้ศึกษาแล้วนำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับศึกษานครราชสีมา เขต 2 เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย ให้ทราบและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
2. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสอบถามให้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับศึกษานครราชสีมา เขต 2 และกำหนดวันรับคืนแบบสอบถาม
3. เก็บข้อมูลผ่าน Google Form และสำรองเป็นเอกสาร กรณีเก็บข้อมูลได้ไม่เพียงพอตามที่ผู้วิจัยกำหนด
4. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับศึกษานครราชสีมา เขต 2 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน
3. วิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับศึกษานครราชสีมา เขต 2 เปรียบเทียบตามสถานภาพ โดยการทดสอบค่าที (t-test)
4. วิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับศึกษานครราชสีมา เขต 2 เปรียบเทียบตามขนาดของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffie)

5. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทำในรูปตารางประกอบบรรยาย

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X} แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

- S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
- t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าที่
- f แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าเอฟ
- P แทน ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ
- SS แทน ค่า Sum of Squares
- MS แทน ค่า Mean of Squares
- df แทน ค่า Degree of Freedom
- * แทน ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การทำงานเป็นทีม การคำนึงถึงความเป็น ปัจเจกบุคคล และการมีความ ยืดหยุ่นและปรับตัว

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที และระดับภาวะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้น พื้นฐานสังกัดการศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	จำนวน			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที	ระดับ
1. การมีวิสัยทัศน์	4.42	0.41	4	มาก
2. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.43	0.40	2	มาก
3. การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว	4.43	0.42	3	มาก
4. การมีความคิดสร้างสรรค์	4.37	0.43	5	มาก
5. การทำงานเป็นทีม	4.44	0.48	1	มาก
รวม	4.42	0.38		มาก

จากตาราง 1 แสดงว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดการศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมาเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.42) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ใน ระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ การทำงานเป็นทีม (\bar{X} = 4.44) การคำนึงถึงความเป็น ปัจเจกบุคคล (\bar{X} = 4.43) และการมีความยืดหยุ่น และปรับตัว (\bar{X} = 4.43)

2. การเปรียบเทียบภาวะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

2.1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 2.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดการศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามตำแหน่ง ครูผู้สอน

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	ตำแหน่ง					
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		t	p
	สถานศึกษา		สถานศึกษา			
	(n=91)		(n=226)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. การมีวิสัยทัศน์	4.47	0.43	4.42	0.41	0.43	0.51
2. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.44	0.38	4.43	0.40	0.18	0.84
3. การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว	4.44	0.38	4.43	0.43	0.08	0.75
4. การมีความคิดสร้างสรรค์	4.41	0.41	4.37	0.43	0.39	0.90
5. การทำงานเป็นทีม	4.49	0.50	4.43	0.48	0.40	0.48
รวม	4.44	0.39	4.42	0.38	0.34	0.79

*p ≤ .05

จากตาราง 2.1 แสดงว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยรวมและ รายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 2.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาด ของสถานศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	SS	df	MS	F	p
1.การมีวิสัยทัศน์					
ระหว่างกลุ่ม	0.365	2	0.183	1.06	0.35
ภายในกลุ่ม	59.861	315	0.172		
รวม	60.226	317			
2.การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล					
ระหว่างกลุ่ม	0.323	2	0.161	1.00	0.37

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	SS	df	MS	F	p
ภายในกลุ่ม	56.024	315	0.161		
รวม	56.347	317			
3.การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว					
ระหว่างกลุ่ม	0.261	2	0.131	0.73	0.48
ภายในกลุ่ม	62.412	315	0.179		
รวม	62.673	317			
4.การมีความคิดสร้างสรรค์					
ระหว่างกลุ่ม	0.033	2	0.016	0.09	0.91
ภายในกลุ่ม	63.513	315	0.183		
รวม	63.546	317			
5.การทำงานเป็นทีม					
ระหว่างกลุ่ม	0.400	2	0.200	0.86	0.42
ภายในกลุ่ม	80.557	315	0.231		
รวม	80.956	317			
ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	SS	df	MS	F	p
ภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	0.124	2	0.062	0.42	0.66
ภายในกลุ่ม	51.049	315	0.147		
รวม	51.173	317			

*p ≤ .05

จากตารางที่ 2.2 แสดงว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ดังต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการตามหลักในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้สาระวิชาหลัก และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพและทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี จึงเป็นภาระที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องรับผิดชอบจัดการศึกษาให้ประสิทธิภาพ รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง พัฒนาตนเอง คิดหา ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการใหม่ ๆ ปรับเปลี่ยน

รูปแบบการทำงาน ให้ความสำคัญกับ ความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติงานในองค์กร และนอกองค์กร ให้ความสนใจต่อ วัฒนธรรมองค์กรที่มุ่ง ผลลัพธ์ ปรับเปลี่ยนเนื้อหาตามหลักสูตรควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะให้กับครูผู้สอน ส่งเสริมให้ มี การนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้สูงขึ้น รวมทั้งปรับบทบาทในการสร้าง เครือข่ายการ เรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา (สมหมาย อ่าตองกลอย. 2556 : 6) จึงทำให้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษพล อัมระนันท์ (2559) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษาในอำเภอแม่วงก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแม่วงก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑา ศิริวงษ์ (2559) ที่ได้ศึกษา ภาวะ ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความ คิดเห็นของครูอำเภอองครักษ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครนายก ผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู อำเภอองครักษ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายกโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการ ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มี ภารกิจหลักในการจัดและส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐานเน้นการพัฒนากระบวนการจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมี ส่วนร่วมใน การจัดการศึกษาเน้นการทำงานแบบบูรณาการ มีเครือข่ายการบริหารจัดการบริหารแบบมีส่วนร่วม จาก ทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษากระจายอำนาจ และความรับผิดชอบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2560 : 29) จึงทำให้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรกฤษณ์ โปคาพล (2555)ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ผล การศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารเทศบาล จำแนกตามสถานภาพ ต่างกัน โดยรวมและราย ด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัยนา ชนาฤทธิ์ (2556) ได้ศึกษาภาวะผู้นำ เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการศึกษา พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและผู้บริหารต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำแนกตามสถานภาพในการทำงาน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษาของ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 มีเอกภาพในเชิงนโยบาย ดำเนินการจัดการศึกษาในแต่ละระดับด้วย เป้าประสงค์เดียวกัน ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา ไม่ว่าจะหน่วยงานทางการศึกษานั้นจะสังกัดภาครัฐ เอกชน หรือท้องถิ่น การจัดการศึกษาจะต้องให้เกิดความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด นครราชสีมา, 2559 : 41) จึงทำให้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มี

มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงแข ข่านอก (2559) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมาเขต 6 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ ปักกระโ, สุรีย์มาศ สุขกลี และ อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ (2561) ได้ศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการศึกษาพบว่า ผลการ เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. การมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์ เพื่อกำหนดเป้าหมายขององค์กรสู่ความเป็นเลิศ มีความคิดไตร่ตรอง สุขุมรอบคอบในการบริหารงาน และกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาและบุคลากรมีแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุ ตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาอย่างเต็มความสามารถ
2. การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ผู้บริหารสถานศึกษาเมื่อเผชิญกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนสามารถเข้าใจและหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้นได้ มีความมั่นใจในตนเอง ไม่ทำตามผู้อื่นโดยไม่มีเหตุผล มีจุดยืนที่ชัดเจนในการแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นและมีการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2
2. ควรศึกษารูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- จักรกฤษณ์ โปคาพล. (2555). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). เลย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหาภูมิราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง.
- ดวงแข ข่านอก. (2559). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- นัยนา ชนาฤทธิ. (2556). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหาร

**NMCCON
2021**

การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา

ครั้งที่ 8 ประจำปี พ.ศ.2564

“สู่ชีวิตวิถีใหม่ ด้วยงานวิจัยทางสุขภาพและการบริการ”

27 มีนาคม พ.ศ. 2564

- การศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มณฑา ศิริวงษ์. (2559). **ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูอำเภอองค์กร์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), ปทุมธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ปทุมธานี.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2563). **โลกเปลี่ยน คนปรับ : หลุดจากกับดัก..ขยับสู่ความยั่งยืน :** กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
- สมหมาย อ่าดอนกลอย. (2556). **“บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21,”** วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย ราชภัฏพิบูลสงคราม. 7 (1) : 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). **นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 2. (2560), **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (แผนกลยุทธ์) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 – 2564 .**
- สุรศักดิ์ ปักกระโถ, สุรีย์มาศ สุขกลี และอัมพวัน ประเสริฐภักดี. (2561). **“การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 17.”** วารสารวิจัยรำไพพรรณี. 12 (1) : 118 - 124.
- Robinson, K. (2007). *The Principles of Creative Leadership.* New York .